

Vandforbrug kan afsløre søger med lange faringer og manglende ædelyst

Søer med mange dødfødte har længere faringer end søger med færre dødfødte.
Vandovervågning kan hjælpe med at udpege søger med lange faringer.

GRIS |

6. OKT. 2025 12:33 Skrevet af: **Søren Tobberup Hansen**

Klar urin er ofte tegn på god væskebalance.

Af Vivi Aarestrup Moustsen, Segec

Vi kender alle udtrykket 'uden mad og drikke dør helten ikke'. Det gælder i den grad også for vores højproduktive søger.

Vand udgør cirka 80 procent af soens mælk og 50 procent af soens krop. Vand er essentielt for soens produktivitet og trivsel. Samtidig kan søgernes drikkeaktivitet bruges som en indikator for søgernes performance.

Faringsstart, faringslængde og dødfødte

For at starte med det sidste først viser seneste data indsamlet i en besætning af Aarhus Universitet og Seges, at søger med mange dødfødte havde længere faringer, drak mere under faring og mindre i de første 24 timer efter faring.

Det understreger, at overvågning af søgernes drikkeaktivitet kan give værdifuld viden, så personalet kan identificere søger, som har øget risiko for få lange faringer og dermed også risikerer ikke at komme godt i gang efter faring.

De sidste 12-24 timer op til faring er søgerne mere aktive, og det ses også, at de har et højere vandforbrug. Under selve faringen ligger søgerne 'stille', og mens de ligger, drikker de ikke vand.

Dette kan vi udnytte til automatisk overvågning af søgerne, så hvis en so...

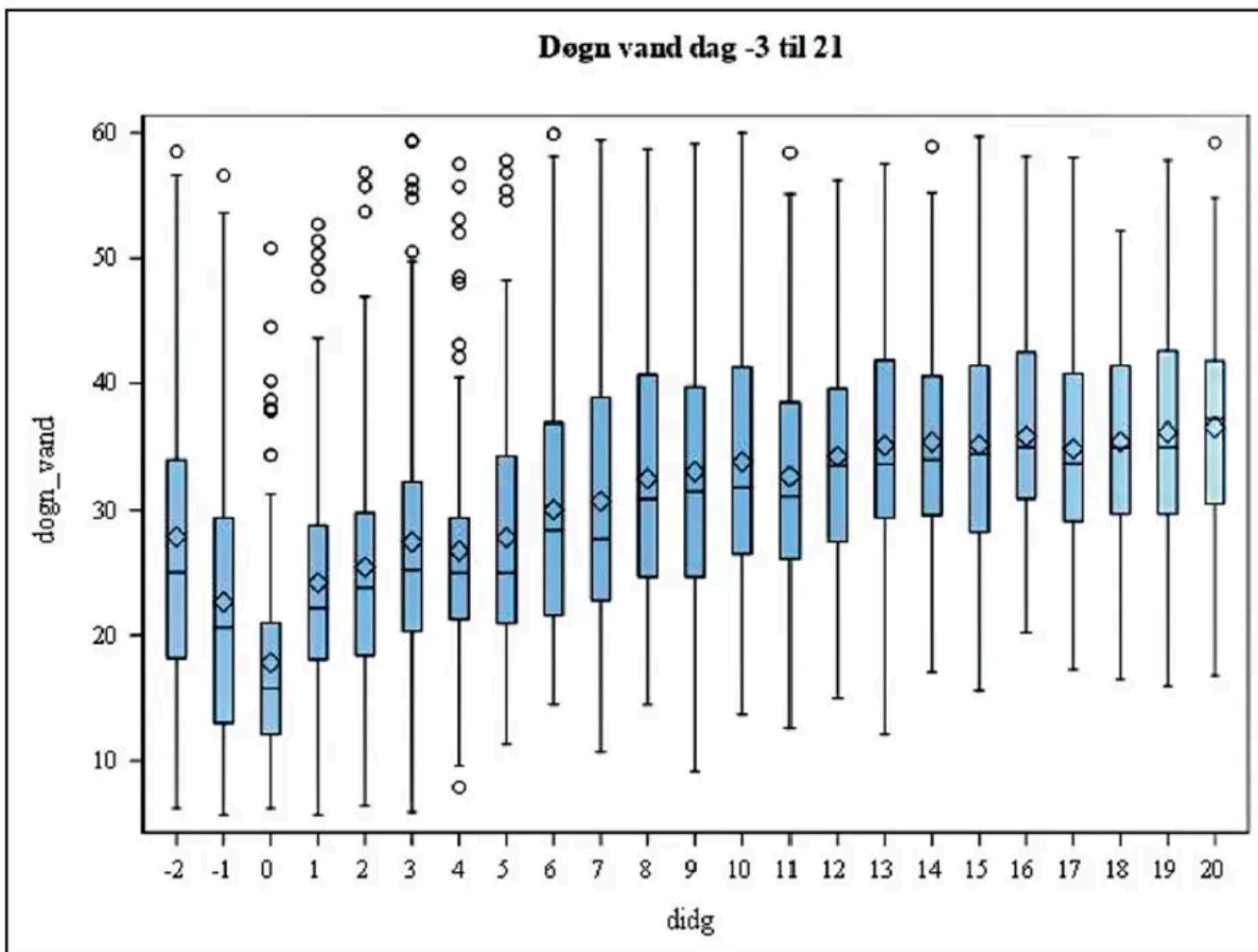
- 1) er tæt på faring,
- 2) efter et højt vandforbrug har et faldende vandforbrug, som efterfølges af
- 3) en pause i drikkeaktivitet

... så er der stor sandsynlighed for, at soen er i faring.

I stedet for at følge alle faringer, både komplikerede og ukomplikerede, kan vandovervågning bruges til at fokusere tiden på de søger, som har været i faring i længere tid og sikre, at der strategisk ydes den nødvendige faringshjælp, og hjelpe soen i gang med at drikke.

Overvågning af vandaktivitet omkring faring kan dermed nedbringe antallet af dødfødte og sikre en god start på diegivningen.

Figur 1. Døgnvandforbrug fra dag -3 før faring (faring = dag 0) til dag 21 efter faring illustreret ved boxplot, hvor øverste prikker: Højeste værdier (hvis de var for høje til at inkludere i skala, blev de placeret ved højeste værdi på y-aksen (60 L/so/dag); Boks – øverste kant: 75%-fraktil; Ruder: gennemsnit; Boks – vandret streg: 50%; Boks – nederste kant: 25%-fraktil; Nederste prikker: Laveste registrerede værdi

Hvor meget drikker sørerne?

Sørernes daglige vandforbrug var påvirket af deres alder, hvor 3. kulds- og ældre sør havde et større forbrug end 1.-2. kuldssører.

Det daglige vandforbrug blev også påvirket af, hvor meget vand sørerne drak dagen før, hvor de sører, som drak meget vand dagen før, fortsatte med at drikke meget næste dag.

Derudover påvirkedes det daglige vandforbrug af laktationsstatus, hvor det daglige vandforbrug to-tre dage før faring var 22-25 liter pr. dag, på faringsdagen 15-17 liter pr. dag og dag 10 cirka 30 liter pr. dag.

Kan drikkeaktivitet bruges som indikator for, om sørerne æder?

I mange besætninger afsættes der tid til at observere, om sørerne rejser sig op ved fodring. Det egentlige interessante er, om sørerne også drikker og æder? Hvis ikke, skal der handles.

Sør, som har tørt foder i krybben 25 minutter efter udfodring, har ikke drukket vand. Derfor kan viden om sørernes drikkeaktivitet være indikator for, om sørerne æder.

I stedet for at have fokus på alle sør kan det være godt givet ud at bruge tiden på sør, som ikke drikker og æder – det vil sige sør, som har tørt foder i krybben, idet de både har lavt væske- og foderindtag. Det viste sig, at ved cirka 8 procent af de observerede udfodringer

havde sørerne tørt foder i deres krybber cirka 25 minutter efter fodringen, og 11 procent af de sører, som lå ned, havde tørt foder i krybben.

Det kritiske er sører, som ikke drikker 1 time før eller under fodring. Det var tilfældet for 1,5 procent af observationerne. Ved at overvåge sørernes vandaktivitet omkring fodring kan kritiske sører identificeres tidligere. Det kan klarlægges, om der er noget galt med ventilen, om soen er i et tidligt stadie af et sygdomsforløb eller andet.

Tyve minutter efter fodring kunne det konstateres, at der var vand i 48 procent af krybberne. Ved analyse af sørernes drikkeaktivitet viste det sig, at mange sører begyndte at drikke før fodring. Det vil sige, hvis en so ikke drikker samtidig med fodring, er det ikke nødvendigvis det samme som, at den ikke har fået vand. Den kan have fyldt vand i krybben inden udfodring, hvor der blev observeret vand i krybberne i 86 procent af tilfældene.

Sørernes vandaktivitet kan bruges som indikator for, om de æder deres foder, men det er vigtigt at inkludere vandforbruget både inden og efter udfodring.

Tilgængelighed af vand

Vand skal være lettilgængeligt for sørerne. Helt simpelt skal alle vandventiler fungere.

Derudover skal der være så stort et vandtryk i staldene, at alle sørerne kan få tilstrækkeligt med vand omkring fodring, og samtidig skal det være muligt at bruge vand andre steder i stalden til for eksempel iblødsætning og vask.

Vandforbrug som indikator for kuldtilvækst

Seges har igangsat en afprøvning, hvor sørernes vandforbrug fra kuldudjævning til dag 21 sammenholdes med kuldtilvæksten i den samme periode.

De første resultater og mere om, hvordan vi kan bruge sørernes drikkeaktivitet, kan du høre på Grisekongres 2025, kongresindlæg nummer 31.

Faktaboks

- Under produktionsforhold kan sørernes vandindtag ikke måles.
- Det, vi kan måle, og som ligger til grund for denne artikel, er vandforbruget, som med flowmåler registreres automatisk, når soen aktiverer en drikkenippel....